

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ ve İSTİHDAM*

Çeviren: Sevim Özdemir

Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun (ETUC) toplumsal öncelikleri, çalışan insanlar ve onların aileleri için sağlıklı bir ortam ve bunun sürekliliğini sağlamayı içerir. Sendikaların iklim değişikliğinin neden olduğu sorunlarla mücadelede aktif rol alma sorumluluğu vardır. Bu mesele artık çevre uzmanlarının alanı değildir, yurttaşların hakları ve demokrasiye etkilemektedir ve toplumsal diyalog ile toplu müzakereler düzeyinde ele alınmalıdır.

İklim Değişikliğine İlişkin Gerçekler

Geçen 100 yılda ortalama sıcaklık küresel düzeyde 0.7 santigrad derece arttı. Avrupa'da ise 1 santigrad derece ile daha yüksek bir artış gözlemlendi. Sıcaklığın en yüksek olduğu bazı yıllar dikkate alındığında bile 1990'lar son 150 yılın en sıcak on yılı olmuştur. [1] Eğer hiçbir şey yapılmazsa, sıcaklıklar Doğu ve Güney Avrupa'da daha büyük artışlarla, 2100 itibarıyla muhtemelen 1.4'ten 5.8 santigrad dereceye yükselecek. Akdeniz ülkelerinde, yaz mevsiminde düşen yağış miktarı, 2080 yılı itibarıyla yüzde 20-40 azalabilir.

Şimdiye kadar, bu sürecin insan kaynaklı ve esasen sera gazları emisyonları kaynaklı olduğu konusunda bir çok kanıt ve geniş bir uzlaşma vardır. Bu gazlar, atmosferde oluşmakta ve güneş ısını tutmaktadırlar.

6 tane temel sera gazı vardır:

- Karbondioksit (CO₂) – emisyonların yüzde 75'i olarak hesaplanmaktadır.
- Metan (CH₄)
- Nitroz oksit (N₂O)
- Endüstriyel uygulamalar için geliştirilmiş üç gaz: hidroflorokarbonlar (HFCs), perflorokarbonlar (PFCs) ve Kükürt Heksaflorid (SF₆).

Eğer bu ısınma devam ederse, bu durum, suya erişimi, tarımsal üretkenliği ve biyolojik çeşitliliği etkileyecek, kasırgalar, orman yangınları ve seller

gibi şiddetli meteorolojik olayların artmasına neden olacaktır.

Deniz suyu sıcaklığının yükselmesi – deniz buzu üzerinde süren yaban hayatını tehlikeye sokarak- kutup bölgelerindeki deniz buzunu eritmektedir. British Antarctic Survey'den (İngiliz Antartika Araştırma Merkezi) bilim insanları 50 yıl içinde kutup ayılarının nesillerinin tükenmiş olabileceği tahmininde bulunuyor. Su seviyeleri yükseldiği için Hollanda gibi deniz seviyesinin altındaki ülkelerde çok büyük alanları sel basacak.

* Avrupa Sendikalar Konfederasyonu İklim Değişikliği ve İstihdam Raporu, 16 Şubat 2007, http://www.etuc.org/a/3356?var_recherche=Climat%20Change

Küresel sıcaklıklardaki 2 santigrad derecelik artışın, ekosistem, gıda üretimi ve su kaynakları açısından büyük ve dönüşü olmayan değişikliklere kapı açabilecek bir dönüm noktası oluşturabileceği çoğunlukla kabul edilen bir olasılıktır. Fakat uzmanlar, bu noktaya gelmekten kaçınmanın 2050 yılı itibariyle küresel emisyonları yüzde 50 azaltmak anlamına geleceğini -ki hali hazırda gelişmiş ülkeler, bunun yüzde 5'ini gerçekleştirmeyi vaat etmiş durumdadır- söylüyorlar.

İklim Değişikliğinin Maliyeti

Dünya Bankası'nın eski ekonomistlerinden Sir Nicholas Stern tarafından İngiltere Hükümeti için hazırlanan yeni raporda, şiddetli hava olaylarının gayri safi küresel hasılda yüzde 1'e varan bir azalmaya neden olacağı tahmin edildi. Sıcaklıklardaki 2-3 santigrad derecelik bir artış, küresel ekonomik hasılayı yüzde 3 azaltabilir. Bu oran, sıcaklık 5 santigrad dereceye yükselirse yüzde 10'a ulaşabilir. En kötü ihtimaller göz önüne alınarak hazırlanan senaryoya göre, kişi başına düşen tüketim miktarı yaklaşık yüzde 20 oranında düşecektir. Bu göstergeler, Birleşmiş Milletler Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli'nin (IPCC) tahminleriyle uyumludur. Birkaç bilim insanının iklim değişikliğinin maliyetine ilişkin parasal bir değer ortaya koyabilmiş olmasına rağmen, Cambridge Üniversitesi'nin PAGE 2002 modeli, eğer hükümetler gelecek iki yüzyıl süresince aynı yoldan gitmeye devam ederlerse zararın, 74 trilyon Euro olacağını tahmin etmiştir.

Radikal Müdahalenin Maliyeti

Dünya yüksek karbon seviyesinden düşük karbon seviyesine giden bir kayma yaşadığı için maliyetler oluşacaktır. Stern Raporu, 2 santigrad derecelik altında tutma hedefiyle uyumlu olarak atmosferde 500-550 milyon parçada eşdeğer karbondiok-

sit yoğunluğunun sabitlenmesinin, 2050'ye kadar gayrisafi hasılanın yüzde 1'i civarında, önemli ancak gerçekleştirilebilir bir düzeyde yıllık maliyet ortaya çıkaracağını tahmin ediyor.

Dahası, iklim değişikliğiyle mücadele etmek için ihtiyaç duyulan yatırımların çoğu, geri alınabilen/geri dönüşümlü yatırımlardır. Örneğin bir tahmine göre, sağlık ve hava kirliliği kontrolü konusunda elde edilen tasarruf, Kyoto'da ortaya koyulan hedefleri karşılamamanın maliyetinin yüzde 50'sini karşılayabilir.

Kyoto Protokolü

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi kapsamında Kyoto Protokolü, Kasım 1997'de imzalandı ve 16 Şubat 2005'te yürürlüğe girdi. 1 Mayıs 2004'teki genişlemeden önceki 15 Avrupa ülkesini ve 10 yeni üye devletin çoğunu bağlayan bu protokolda, bu devletlerin 2008 ve 2012 yılları arasında, 1990'daki emisyon miktarlarında yüzde 8 azaltım koşulu bulunmaktadır. Emisyona ilişkin son veriler (2004) toplu halde AB'nin ve

ayrı ayrı ele alındığında da üye devletlerin bir çoğunun Kyoto'da ortaya konulan azaltım hedeflerini karşılamakta yolda olmadıklarını göstermektedir. Bu arada, uluslararası topluluk halen 2012'den sonrasına ilişkin Kyoto Protokolü talimatı üzerine müzakerelerde bulunuyor, ancak süreç oldukça yavaş işliyor.

İstihdam Etkisi

ETUC iklim değişikliğinin, mücadele için gerek duyulan yeni endüstrilerde ve teknolojilerde istihdam yaratma açısından potansiyel olarak olumlu fırsatlar sunduğu inancındadır. Çevresel yenilikler, dünya çapında sürdürülebilir kalkınmayı desteklerken Avrupa'da istihdam yaratımını hızlandırır. Örneğin, Dünya Dostları Almanya'nın Çevre ve İstihdam 2006 Raporu'nda (Friends of Earth Germany's Environment and Employment 2006) çevre sektöründe sadece Almanya'da yüzde 3.8'i aktif iş gücü olarak, 1.5 milyon insanın çalıştığı tahmin ediliyor. Eğer endüstri tüm potansiyelini kullanırsa bu sayı 2020 itibariyle iki katına çıkabilir.

İspanya'nın Mart 2006'da üzerinde anlaşmaya varılan yeni inşaat yasası, yeni ve onarımdan geçirilen binalarda termal güneş enerjisi kaynakları kullanılmasını zorunlu hale getirir. Bu yasanın 2010 itibarıyla 5 bin yeni istihdam yaratması beklenmektedir. [2]

Stern Raporu, yeşil teknoloji yatırımlarının 100 bin yeni istihdam yaratacağını ileri sürmüştür. 1998'de Avrupa rüzgar enerjisi endüstrisi 25 bin insan çalıştırıyordu. 2005 yılı itibarıyla bu sayı 72 bine yükseldi. [3] 2020'ye kadar 80 milyar Avro değer biçilen rüzgar enerjisi piyasasının yüzde 90'ını AB şirketleri oluşturmaktadır. Ekoendüstriler AB'de yaklaşık yıllık yüzde 5 oranında büyümektedir. 2010 yılı itibarıyla küresel çevre dostu ürün ve hizmetleri piyasasının 700 milyar Euro değerinde olacağı tahmin edilmektedir.

ETUC Kararlı Bir AB Stratejisi İstiyor

ETUC, iklim değişikliğini gezegenimizin karşı karşıya olduğu en ciddi tehditlerden biri olarak görür. Kalkınma ihtiyacı içinde ve ayrıca iklim değişikliğinin başlıca kurbanları olan güneydeki ülkelerle dayanışma içinde olduğunu gösteren kararlı bir Avrupa politikası talebinde bulunmuştur. ETUC, Avrupa Komisyonu'nun ve üye devletlerin, AB'de 2012'den sonraki emisyon azaltımları için yeni hedeflerin belirlenmesi konusunda, uluslararası uyuşmayı beklemeksizin ivedilikle uzlaşmaya varmasını ister.

ETUC, sera gazı emisyonunun Mart 2005 Çevre ve Avrupa Konseyi kararlarına göre, AB'de 2020 itibarıyla yüzde 25 ve 2050 yılı itibarıyla yaklaşık yüzde 75 azalmasını talep etmektedir. Eğer daha yoksul ülkeler gelecekte kalkınacaksa, refah düzeyi yüksek ülkelerin bu çapta çaba sarf etmesi kaçınılmazdır.

ETUC Yönetim Komitesi Ekim 2006'da ileriki AB iklim değişikliği politikasında bulunması elzem olan

unsurları belirleyen bir önergeyi kabul etti, bu önerge şunları içermektedir:

- *Önlemlerin kapsamı, bütün sera gazları ile hava, kara ve deniz taşımacılığı da dahil olmak üzere tüm sektörleri içine alacak biçimde genişletilmelidir.*

- *AB, Protokolü imzalamamış olan gelişmiş ülkeler -yani ABD ve Avustralya- üzerinde baskı oluşturmaya devam etmeli ve gelişmekte olan ülkeleri bu sürece dahil etmenin yollarını bulmalıdır.*

- *Yükümlülük sadece imalat değil, aynı zamanda emisyonun keskin bir artış gösterdiği konut ve ulaşımın da dahil olduğu bütün farklı sektörler arasında adilce paylaşılmalıdır.*

- *Araştırma ve geliştirme, teknolojik sürecin hızlandırılması amacıyla güçlendirilmelidir.*

- *Büyük olasılıkla sivil havacılık veya deniz taşımacılığına getirilen vergilerle finanse edilecek olan su yolları, birleşik kara-demir yolu bağlantıları gibi çevre dostu sürdürülebilir ulaşım için yeni stratejiler AB düzeyinde koordine edilmelidir.*

- *Yeni alman arabalardan kaynaklanan emisyonu sınırlamak için yasal düzenlemeler getirilmelidir.*

- *İşletmelerin yer değiştirme planları içinde işçilerin sürdürülebilir hareketliliği için bir Avrupa stratejisi oluşturulmalıdır.*

- *(Avrupa Parlamentosu'nun 2020 itibarıyla enerjinin yüzde 20'sinin yenilenebilir kaynaklardan gelmesi talebiyle uyumlu olarak) başta yenilebilir kaynaklar olmak üzere enerji kaynaklarının çeşitlendirilmesine yönelik çabalar hızlandırılmalıdır.*

İşçi Sendikalarının ve İşçilerin Dahil Edilmesi

ETUC, iklim değişikliğinin ve onunla mücadele etmede ihtiyaç duyulan politikalarının kaçınılmaz

olarak istihdam, çalışma koşulları ve ücretler üzerinde etkisinin olacağını düşünmektedir. Bu nedenle sosyal taraflar sürece dahil edilmelidir. ETUC, iklim değişikliği konusunda sosyal tarafları ve Komisyonu içeren üç taraflı diyalog için yeni bir Avrupa çerçevesi talebinde bulunmuştur.

ETUC'a göre, ihtiyaç duyulan radikal değişiklikler de yeni fırsatlar sunacaktır. Örneğin, doğal kaynaklara daha az bağlı olmak daha yoğun emek kullanımıyla karşılanabilir. Doğru politikaların benimsendiğinden emin olmak için iklim değişikliğinin istihdam üstündeki etkisi üzerine daha çok araştırmaya ihtiyaç duyulmaktadır.

İşçiler ve işçi temsilcileri; iklim değişikliği ve enerji politikalarının uygulanmasına; kendi sektörlerinde ve sektörler arasında, şirketler ve iş yerlerinde, ulusal düzeyde ve AB düzeyinde, Avrupa İş Konseyleri (EWCs) aracılığı ile yapılan ve sektörel sosyal diyalog komitelerindeki görüşmelere dahil edilmelidir.

Temel olarak ETUC şunları önerir:

- *İklim değişikliği teknolojileri aracılığıyla istihdam yaratılmasına yönelik Avrupa İstihdam Stratejisi'ne yeniden odaklanılmalı.*

- *"Düşük karbonlu bir ekonomiye toplumsal geçiş", Komisyonun yeniden yapılanma kolunun yükümlülüğünün bir parçası haline getirilmeli.*

- *Avrupa İş Konseyi Direktifi'ni gözden geçirilmeli ve işçilerin, AB düzeyinde çevreyle ilgili konularında bilgi edinme, danışma ve katılım hakları garantilenmeli.*

ETUC, iklim değişikliğine uyum hakkında planlanan Yeşil Kitabı memnuniyetle karşılar ve onun özellikle iklim değişikliğinin etkilerine daha açık olan kesimlere ve iş alanlarına dikkat çekmesini ister.

[1] Avrupa Çevre Ajansı

[2] AB Çevre teknolojileri Eylem Planı (ETAP)

[3] Avrupa Komisyonu ■